

Předmluva

Skripta, která otevíráte, obsahují základní poznatky jedné ze dvou součástí obecné ekonomické teorie - z makroekonomie. Ekonomická teorie (a ji se jedná o mikroekonomii nebo o makroekonomii) zkoumá:

- jak lidé rozhodují o využití vzácných zdrojů (tj. výrobních faktorů s alternativním použitím) při výrobě vzácných statků;
- jak lidé rozdělují vyrobené statky ke spotřebě (současné i budoucí) mezi jednotlivé osoby a skupiny ve společnosti¹⁾.

Mikroekonomická teorie zkoumá chování jednotlivých tržních subjektů (domácností, firem, státních orgánů, dobrovolných organizací atd.) převážně na dílčích trzích, a současně předpokládá, že tržní systém jako celek je v rovnováze. Dva hlavní problémy, jimiž se v mikroekonomii setkáme jsou (a) určení rovnováhy na dílčím trhu a (b) nalezení optima pro chování uvedených tržních subjektů. První typ problémů má často podobu otázky: Čím je určena cena a množství, které existují na některém trhu? Druhý - optimalizační - problém lze zformulovat do otázky: Je pro mne (pro firmu, stát, ...) výhodnější zvolit jednu nebo druhou činnost?

Mikroekonomie se zabývá převážně chováním jednotlivých tržních subjektů a vychází přitom z předpokladu, že tržní systém jako celek je v rovnováze. Tento předpoklad však nemusí platit za všech okolností. Makroekonomie zkoumá tržní systém jako celek a studuje procesy, které:

- uvádějí tržní systém do rovnováhy,
- mohou vyvolat poruchy v rovnováze tržního systému,
- mohou tyto poruchy odstraňovat.

Všechny výše uvedené mikroekonomické i makroekonomické otázky obvykle nepřihlížejí k historickému vývoji tržního systému a předpokládají automaticky jeho rozvinutou podobu. Vývojem tržního systému v historickém čase se zabývá specifická ekonomická disciplína - vývojová ekonomie. Vývojová ekonomie zkoumá historickou logiku formování tržních vztahů, soudobou tržní ekonomiku jako systém založený na vlastnických, podnikatelských a námezdních vztazích a zamýšlí se nad alternativními prognózami vývoje moderní společnosti.

Skripta, která začínáte číst, obsahují základní kurs makroekonomie a v jejich poslední, samostatné části jsou obsaženy výchozí myšlenky vývojové ekonomie.

Za každou kapitolou najdete její shrnutí, vyjmenované klíčové pojmy a kontrolní otázky. To vše bylo zpracováno s cílem čtenáři ulehčit jeho práci; proto doporučujeme, abyste se po přečtení příslušné pasáže alespoň krátkou dobu tomuto pomocnému aparátu věnovali - určitě Vám to zkrátí celkový čas věnovaný studiu.

Mnoho úspěchů ve Vaší odborné kariéře (nebo její úspěch znamená i úspěch Vašich učitelů) přeji

autoři

---

¹⁾ Podrobnější výklad předmětu obecné ekonomické teorie naleznete např. ve skriptech L. Macáková a kol.: Mikroekonomie. Základní kurs. Melandrium, Slaný 2002.

Stručný obsah

Předmluva		3
Použití symboly		8
Oddíl I	Národohospodářské agregáty	9
Kapitola 1	Měření makroekonomických veličin	9
Kapitola 2	Peněžní agregáty	29
Oddíl II	Peníze	34
Kapitola 3	Rovnováha peněžního trhu	34
Kapitola 4	Mezinárodní trh peněz	42
Oddíl III	Makroekonomická rovnováha a její poruchy	49
Kapitola 5	Modely ekonomické rovnováhy	49
Kapitola 6	Ekonomický růst a hospodářský cyklus	71
Kapitola 7	Inflace	81
Oddíl IV	Makroekonomická politika státu	87
Kapitola 8	Hospodářská politika a její cíle	87
Kapitola 9	Monetární politika	95
Kapitola 10	Fiskální politika	107
Kapitola 11	Mezinárodní obchod a stabilizační politika	120
Kapitola 12	Účinnost hospodářské politiky	133
Oddíl V	Vybrané problémy světové ekonomiky	145
Kapitola 13	Integrace a rozvojové země	145
Závěr		165
Literatura		166

Obsah

	Předmluva	3
	Používané symboly	8
Oddíl I	Národohospodářské agregáty	9
Kapitola 1	Měření makroekonomických veličin	9
	1.1 Měření produktu a důchodu	9
	1.2 Produkční a výdajová metoda	14
	1.3 Důchodová metoda: národní důchod	17
	1.4 Ceny	20
	1.5 Nezaměstnanost	21
	1.6 Platební bilance	24
	Shrnutí, pojmy, otázky	25
Kapitola 2	Peněžní agregáty	29
	2.1 Formy peněz	29
	2.2 Rovnice směny	32
	Shrnutí, pojmy, otázky	33
Oddíl II	Peníze	34
Kapitola 3	Rovnováha peněžního trhu	34
	3.1 Poptávka po penězích	34
	3.2 Nabídka peněz	35
	3.3 Peněžní trh	39
	Shrnutí, pojmy, otázky	40
Kapitola 4	Mezinárodní trh peněz	42
	4.1 Devizové trhy	42
	4.2 Měnové kursy	42
	4.3 Mezinárodní měnový systém	46
	Shrnutí, pojmy, otázky	48
Oddíl III	Makroekonomická rovnováha a její poruchy	49
Kapitola 5	Modely ekonomické rovnováhy	49
	5.1 Klasický model	49
	5.2 Keynesiánský model	52
	5.3 Model agregátní nabídky a poptávky	59
	Shrnutí, pojmy, otázky	70

Kapitola 6	Ekonomický růst a hospodářský cyklus	71
6.1	Ekonomická síla a úroveň	71
6.2	Ekonomický růst	72
6.3	Teorie hospodářského cyklu	74
6.4	Hospodářský cyklus spjatý s multiplifikátorem a akcelerátorem	77
	Shrnutí, pojmy, otázky	79
Kapitola 7	Inflace	81
7.1	Podstata a formy inflace	81
7.2	Příčiny inflace	82
7.3	Důsledky inflace	84
	Shrnutí, pojmy, otázky	86
Oddíl IV	Makroekonomická politika státu	87
Kapitola 8	Hospodářská politika a její cíle	87
8.1	Podstata hospodářské politiky	87
8.2	Cíle hospodářské politiky	88
8.3	Nástroje hospodářské politiky	90
8.4	Typy hospodářské politiky	91
	Shrnutí, pojmy, otázky	93
Kapitola 9	Monetární politika	95
9.1	Předpoklady a nástroje monetární politiky	95
9.2	Bezprostřední cíle monetární politiky	98
9.3	Konečné cíle monetární politiky	102
	Shrnutí, pojmy, otázky	105
Kapitola 10	Fiskální politika	107
10.1	Veřejné finance a státní rozpočet	107
10.2	Bezprostřední cíle fiskální politiky	111
10.3	Konečné cíle fiskální politiky	113
10.4	Deficit státního rozpočtu	117
	Shrnutí, pojmy, otázky	118
Kapitola 11	Mezinárodní obchod a stabilizační politika	120
11.1	Absolutní a komparativní výhody	120
11.2	Vnější obchodní a měnová politika a její nástroje	122
11.3	VOMP v systému pevných měnových kursů	124
11.4	Systém pru ných měnových kursů a VOMP	129
	Shrnutí, pojmy, otázky	131

Kapitola 12	Účinnost hospodářské politiky	133
12.1	Magický čtyřúhelník	133
12.2	Phillipsova křivka	134
12.3	Monetární politika	138
12.4	Fiskální politika	140
12.5	Monetární nebo fiskální politika?	141
	Shrnutí, pojmy, otázky	144
Oddíl V	Vybrané problémy světové ekonomiky	145
Kapitola 13	Integrace a rozvojové země	145
13.1	Koordinace a integrace na světovém trhu	145
13.2	Obecná charakteristika rozvojových zemí	151
13.3	Ekonomický rozvoj	153
	Shrnutí, pojmy, otázky	153
	Příloha	160
	Závěr	165
	Literatura	166